

Rolnummer 2485
Arrest nr. 84/2003 van 11 juni 2003

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende de wet van 4 juli 2001 tot wijziging van artikel 633 van het Gerechtelijk Wetboek, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters P. Martens, R. Henneuse, L. Lavrysen, J.-P. Snappe en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij beschikking van 24 juni 2002 inzake de vennootschap naar Duits recht Log-O-Mar AG tegen de vennootschap naar vreemd recht s.a. Emotion, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 1 juli 2002, heeft de beslagrechter in de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt de wet van 4 juli 2001 tot wijziging van artikel 633 van het Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre deze tot gevolg heeft dat de Belgische beslagrechter niet meer bevoegd zou zijn om bewarende maatregelen toe te staan op tegoeden die zich in België in handen van derden bevinden, en die toebehoren aan fysieke of rechtspersonen met woonplaats buiten België of zonder gekende woonplaats, waardoor bewarende maatregelen onmogelijk worden, dan wanneer het daarentegen mogelijk blijft om op grond van artikel 1445 van het Gerechtelijk Wetboek zonder toelating van de beslagrechter bewarend beslag te leggen onder derden, ongeacht de woonplaats van de schuldenaar, zelfs zo deze niet gekend zou zijn ? »

Memories zijn ingediend door :

- de vennootschap naar Duits recht Log-O-Mar AG, met zetel te D-40213 Düsseldorf (Duitsland), Kasernenstraße 15;

- de Ministerraad.

De vennootschap naar Duits recht Log-O-Mar AG heeft een memorie van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 1 april 2003 :

- zijn verschenen :

- . Mr. A. Beaucourt, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. P. Marcon, advocaat bij de balie te Antwerpen, voor de vennootschap naar Duits recht Log-O-Mar AG;

- . Mr. S. Vaes, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. P. Peeters, advocaat bij de balie te Antwerpen, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en R. Henneuse verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De voorschriften van de bijzondere wet op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden in acht genomen.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

De eisende partij voor de verwijzende rechter, de vennootschap naar Duits recht Log-O-Mar AG, heeft voor de beslagrechter in de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen een vordering tot intrekking van het beslag onder derden ingesteld. De verwerende partij voor de verwijzende rechter, de vennootschap naar vreemd recht s.a. Emotion, heeft lastens Log-O-Mar AG beslag gelegd in handen van de n.v. Artesia BC, gevestigd te Antwerpen.

Log-O-Mar AG werpt voor de verwijzende rechter de onbevoegdheid op van de Belgische beslagrechter ter zake van vorderingen inzake bewarend beslag onder derden wanneer de beslagen schuldenaar geen woonplaats in België heeft (artikel 633 van het Gerechtelijk Wetboek). Nu Log-O-Mar AG een vennootschap naar Duits recht is met maatschappelijke zetel te Duitsland, is die vennootschap van oordeel dat de beslagrechter te Antwerpen niet bevoegd was om het door de verwerende partij gevraagde beslag onder derden toe te staan.

De verwerende partij voor de verwijzende rechter voert aan dat het toepassen van artikel 633 van het Gerechtelijk Wetboek in de gevallen waarin de schuldenaar een woonplaats in het buitenland heeft, « een fundamentele ongelijkheid in het leven roept tussen de bewarende beslagen onder derden die krachtens artikel 1445 van het gerechtelijk wetboek kunnen gelegd worden zonder toelating van de beslagrechter en de bewarende beslagen onder derden waarbij de toestemming van de beslagrechter wel vereist is ».

Op verzoek van die partij stelt de verwijzende rechter vervolgens de voormelde prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van de eisende partij voor de verwijzende rechter

A.1. In haar memorie verklaart Log-O-Mar AG zich het recht voor te behouden haar argumenten uiteen te zetten na kennisname van de argumenten van de andere partijen. In haar memorie van antwoord sluit zij zich aan bij de argumentatie die door de Ministerraad in zijn memorie werd ontwikkeld. Zij verzoekt het Hof de prejudiciële vraag ontkennend te beantwoorden.

Standpunt van de Ministerraad

A.2. Volgens de Ministerraad regelt artikel 633 van het Gerechtelijk Wetboek de territoriale bevoegdheid van de beslagrechter. Door de wet van 4 juli 2001 tot wijziging van artikel 633 van het Gerechtelijk Wetboek aan te nemen, oordeelde de wetgever dat, gelet onder meer op de uiteenlopende rechtspraak ter zake, die bepaling nauwkeuriger diende te worden geformuleerd : inzake beslag onder derden is de plaats van het beslag die van de woonplaats van de beslagen schuldenaar. Volgens de Ministerraad beoogde de wetgever aldus een centralisatie van de beslagen, zodat telkens maar één beslagrechter bevoegd zou zijn, alsmede een betere spreiding van de werklast onder de beslagrechters.

A.3. Ten gronde merkt de Ministerraad eerst op dat ook in de interpretatie van de verwijzende rechter bewarende maatregelen mogelijk blijven, nu een bewarend beslag onder derden nog steeds bij gerechtsdeurwaardersexploot kan worden gelegd en zulks zonder toelating van de beslagrechter (artikel 1445 van het Gerechtelijk Wetboek).

Vervolgens betoogt de Ministerraad dat de interpretatie van de verwijzende rechter van het tweede lid van artikel 633 van het Gerechtelijk Wetboek de regels van internationaal privaatrecht miskent die te dezen van toepassing zijn. Immers, overeenkomstig de verdragen betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Brussel, 27 september 1968; Lugano, 16 september 1988) en de Europese verordening nr. 44/2001 van 22 december 2000 ressorteert de bevoegdheid voor de tenuitvoerlegging van de beslissingen uitsluitend bij de rechtbanken van de Staat waar de tenuitvoerlegging plaatsvindt. Wanneer op grond van die regel de Belgische rechtbanken rechtsmacht hebben,

dient de internrechtelijk bevoegde beslagrechter te worden aangewezen. Wanneer de schuldenaar zijn woonplaats in het buitenland heeft en het criterium van het tweede lid van het voormelde artikel 633 bijgevolg niet kan worden toegepast, moet volgens een bepaalde rechtspraak het principe van het eerste lid van die bepaling worden toegepast, zodat de territoriaal bevoegde Belgische beslagrechter alsdan de rechter is van de woonplaats van de beslagen derde. In die zin geïnterpreteerd, schendt volgens de Ministerraad artikel 633, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

A.4. Ten slotte betoogt de Ministerraad dat de verwijzende rechter ten onrechte artikel 633, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek vergelijkt met artikel 1445 van hetzelfde Wetboek : de eerstvermelde bepaling regelt de territoriale bevoegdheid van de beslagrechter, terwijl de laatstvermelde bepaling voorziet in een uitzondering op het optreden van de beslagrechter in het geval waarin er authentieke of onderhandse stukken bestaan. Volgens de Ministerraad gaat het te dezen evenwel om niet vergelijkbare situaties. Bovendien vloeit de vermeende ongelijkheid tussen de bewarende beslagen die een toelating van de rechter vereisen en degene die zulk een toelating niet vereisen, niet voort uit de ter toetsing voorgelegde bepaling.

- B -

B.1. De verwijzende rechter ondervraagt het Hof over de bestaanbaarheid, met het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, van de wet van 4 juli 2001 tot wijziging van artikel 633 van het Gerechtelijk Wetboek. De voormelde wet van 4 juli 2001 heeft een nieuw tweede lid in artikel 633 van dat Wetboek ingevoegd, volgens hetwelk voor de toepassing van het eerste lid van dat artikel inzake beslag onder derden, de plaats van het beslag de woonplaats van de beslagen schuldenaar is.

B.2. Artikel 633 van het Gerechtelijk Wetboek, in de redactie zoals van toepassing op het bodemgeschil, luidde :

« De vorderingen inzake bewarende beslagen en middelen tot tenuitvoerlegging worden uitsluitend gebracht voor de rechter van de plaats van het beslag, tenzij de wet anders bepaalt.

Voor de toepassing van het eerste lid inzake beslag onder derden is de plaats van het beslag de woonplaats van de beslagen schuldenaar.

Voor de vorderingen betreffende bewarende beslagen en middelen tot tenuitvoerlegging ingesteld krachtens de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, zijn de beslagrechters van de arrondissementen van Veurne, Brugge en Antwerpen tevens bevoegd.

Indien de vordering betrekking heeft op een beslag gelegd in de territoriale zee, bedoeld in artikel 1 van de wet van 6 oktober 1987 tot bepaling van de breedte van de territoriale zee van België, of in de exclusieve economische zone, bedoeld in artikel 2 van de wet van 22 april 1999 betreffende de exclusieve economische zone van België in de Noordzee, zijn de beslagrechters van de arrondissementen Antwerpen, Brugge en Veurne eveneens bevoegd. »

B.3. De verwijzende rechter vraagt het Hof of het tweede lid van artikel 633 van het Gerechtelijk Wetboek, in de voormelde redactie, bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat aan de beslagen schuldenaar die zijn woonplaats buiten het Rijk heeft, de toegang tot de beslagrechter wordt ontzegd.

B.4. De wet van 8 april 2003 « tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek aangaande de territoriale bevoegdheid van de rechter inzake bewarende beslagen en middelen tot tenuitvoerlegging » vervangt het tweede lid van artikel 633 van het Gerechtelijk Wetboek als volgt :

« Inzake beslag onder derden is de rechter van de woonplaats van de beslagen schuldenaar bevoegd. Indien de woonplaats van de beslagen schuldenaar zich in het buitenland bevindt of onbekend is, is de rechter van de plaats van de tenuitvoerlegging van het beslag bevoegd. »

B.5.1. Die wet is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 12 mei 2003 en voorziet niet in een bepaling die de inwerkingtreding ervan regelt.

B.5.2. Artikel 3 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt :

« De wetten op de rechterlijke organisatie, de bevoegdheid en de rechtspleging zijn van toepassing op de hangende rechtsgedingen, zonder dat die worden onttrokken aan de instantie van het gerecht waarvoor zij op geldige wijze aanhangig zijn, en behoudens de uitzonderingen bij de wet bepaald. »

B.5.3. Het staat aan de verwijzende rechter om te oordelen of de nieuwe bepaling te dezen kan worden toegepast, in welk geval de in de prejudiciële vraag vervatte grief vervalst.

B.6. Het Hof zendt de zaak terug naar de verwijzende rechter.

Om die redenen,

het Hof

zendt de zaak terug naar de verwijzende rechter.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 11 juni 2003.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts